276

DE ZEEMACHT IN OOST-INDIE.

DOOR DEN

gepensionneerden Vice-Admiraal

Jhr. J. A. RÖELL,

ADJUDANT VAN HARE MAJESTEIT DE KONINGIN
IN BUITENGEWONEN DIENST.

'S-GRAVENHAGE,
GEBROEDERS VAN CLEEF.
1895.

LEMBAGA KEBUDAJAAN
INDONESIA

VI-173

44 hal

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.
Tanggal : 30-06-2010
Nomor Induk : 866/PN-MUSEUM/10
BIB-ID : 0010-29197960
ITEM-ID : 120004740
Asal : Museum Pusat

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VI-173.

DE ZEEMACHT IN OOST-INDIE.

DOOR DEN

gepensionneerden Vice-Admiraal

Jhr. J. A. RÖELL,

ADJUDANT VAN HARE MAJESTEIT DE KONINGIN
IN BUITENGEWONEN DIENST.

'S-GRAVENHAGE,
DE GEBROEDERS VAN CLEEF.
1895.

BAT
GEWOOTSCHAP
PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

De Zeemacht in Oost-Indië.

Bij de behandeling der Staatsbegrooting voor het jaar 1895 door de Tweede Kamer der Staten-Generaal, kwam — evenals ook reeds in vroegere jaren het geval is geweest — ter sprake de wensch om door eene vaste organisatie der verdediging en van het daarvoor benoodigde Marine-materieel, tot meerdere vastheid in den aanbouw te komen.

Die wensch van de Volksvertegenwoordiging is zeer begrijpelijk met het oog op de somtijds geheel tegenstrijdige inzichten van de verschillende hoofden van het Departement van Marine.

Van de leden der Staten-Generaal toch zijn er vele niet genoegzaam op de hoogte van Marine-aangelegenheden, om over het meer of minder over-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

wegende van de verschillende eigenschappen van een aan te bouwen oorlogsschip te oordeelen, om dit zooveel mogelijk aan zijne bestemming te doen beantwoorden. Deze moeten dus, bij de beoordeeling der voordrachten tot aanbouw, grootendeels afgaan op hetgeen de Minister en de weinige autoriteiten op Marine-gebied in de Kamers aanvoeren.

Wanneer nu van groot verschil van gevoelen tusschen twee elkander opvolgende Ministers blijkt, is het zeer begrijpelijk dat een groot aantal afgevaardigden, hoezeer ook doordrongen van de noodzakelijkheid om Neêrlands strijdkrachten ter zee op voldoende sterkte te brengen, huiverig is om met een aan het bewind zijnden Minister mede te gaan. Uit dit oogpunt beschouwd kan het zelfs wel eenigszins verwondering baren, dat de op de Marinebegrooting van 1895 voorkomende posten voor den aanbouw van drie kruisers zijn goedgekeurd. De voornaamste aanleiding daartoe zal wel hebben bestaan in de innige overtuiging die bij velen heerscht, dat Nederland op dit oogenblik eigenlijk geen Marine meer bezit en dat dus alles wat gebouwd wordt, mits het maar op den naam van modern

PERPUSTAKAAN NASIONAL

oorlogsschip aanspraak kan maken, in het kader van het Marine-materieel zijn nuttige plaats kan vinden.

Ditmaal ware er toch wel aanleiding geweest om eenigszins ernstiger in te gaan op de bedoeling, waarmede de nieuwe kruisers zullen worden gebouwd, omdat het niet zoozeer is de algemeene Organisatie der Marine, die hier den doorslag gaf, maar wel de Organisatie van de vloot in Oost-Indië en in het bijzonder het doel waarvoor de Nederlandsche strijdkrachten ter zee zich in Ned.-Indië bevinden, welk laatste reeds herhaaldelijk is ter sprake gekomen en zeker geen punt van strijd of twijfel meer mag uitmaken.

Zoo oppervlakkig beschouwd zoude men kunnen meenen dat daaromtrent ook geen twijfel meer bestaat. Om van vroegere Ministers van Marine niet te spreken, die allen zich nagenoeg in denzelfden geest hebben uitgelaten en diensvolgens hunne ontwerpen voor de uitbreiding der vloot hebben zien goedkeuren, zoo hebben zoowel de nu afgetreden Minister JANSEN als de Commissie van 1889 zich daaromtrent duidelijk uitgesproken; zijnde door eerstgenoemden als taak van het Auxiliair eskader in Oost-Indië aangegeven:

PERPUSTAKAAN NASIONAL

beschermen van kleine oorlogsschepen, mail- en paketbooten,

onderhouden der gemeenschap met de buitenbezittingen,

beschermen van kustplaatsen tegen coups de de main,

harceleeren van eene vijandelijke transportvloot en die op het moment der landing aanvallen;

De Commissie van 1889, die onder anderen geroepen was: „om duidelijk te omschrijven de bestemming der drie categoriëen Zeemacht in Oost-Indië, opdat dienaangaande geen misverstand mogelijk zij, bij al het in haren boezem gerezen verschil van gevoelen," was eenstemmig in haar oordeel, dat er o. a. in Indië aanwezig moet zijn: „een Nederlandsch eskader tot verdediging van de bezitting ter zee, tot bescherming van de Nederlandsche souvereiniteit, tot handhaving onzer neutraliteit en van het Nederlandsch gezag over inlandsche volken en tot bevordering van de algemeene belangen van Nederland."

De minderheid dier Commissie echter bleef van gevoelen dat: „al kunnen wij niet eene zoodanige kracht ter zee ontwikkelen, om met kans op succes het hoofd

PERPUSTAKAAN NASIONAL

te bieden aan eene vijandelijke vloot van eene der groote zeemogendheden, die het doel heeft onze koloniën te veroveren, zeker toch aan de Nederlandsche Zeemacht de eisch moet worden gesteld de Koloniën te beschermen tegen een vijandelijk eskader, dat belangrijke schade zoude kunnen aanrichten enz. enz., en dat hiertoe onze maritieme strijdmiddelen in Indië uitbreiding behoeven en meer in overeenstemming moeten worden gebracht met de eskaders door vreemde mogendheden in de Oostersche wateren onderhouden."

Het hoofdpunt van al deze beschouwingen is dus: verdediging van de bezitting ter zee, handhaving van het Nederlandsch gezag, bescherming tegen een vijandelijk eskader enz. Genoegzaam blijkt hieruit, dat tot de taak van de Marine in Indië ook behoort het bestrijden van eene vijandelijke krijgsmacht in open zee en dat bij ieder stelsel van verdediging onzer koloniën ook op de Marine moet kunnen worden gerekend.

De tegenwoordige Regeering schijnt hieromtrent echter een ander gevoelen te zijn toegedaan; wel zegt de minister van Marine in de M. v. T. zijner begrooting voor 1895 dat, indien een vijandelijk

PERPUSTAKAAN NASIONAL

eskader met of zonder transportvloot onzen Archipel komt bedreigen, wij die schepen zullen moeten bevechten, waarbij groote snelheid een groot voordeel zal opleveren, en dat wij in een oorlog, waarin wij niet betrokken zijn, onze neutraliteit door de schepen van beide oorlogvoerenden zullen moeten doen eerbiedigen, waarbij wij waarschijnlijk met kruisers te doen zullen hebben, maar in de M. v. A. op het V. V. brengt die Minister, bij de nadere omschrijving van de taak der Marine in O.-I., de stelling te berde: „dat het Auxiliair eskader niet aan de locale verdediging van Tandjong Priok of van de toegangen uit zee naar Soerabaya gebonden behoort te zijn, maar zich zal kunnen behooren te bewegen."

„Hadden wij," vervolgt de Minister later, „niets anders te vreezen dan een aanval van een overmachtig vijandelijk eskader, dan zou de vraag kunnen zijn of wij daar schepen tegenover zouden moeten stellen; maar dat is zeer onwaarschijnlijk en tegen de andere in de M. v. T. aangegeven gevallen kunnen wij met succes optreden."

Op grond dezer overtuiging acht de Minister van Marine de aanwezigheid in Indië van slagschepen

PERPUSTAKAAN NASIONAL

niet noodig en wenscht Zijne Excellentie als hoofd-, en men mag wel zeggen eenige-, taak aan de Marine in Indië te zien opgedragen het vrij houden der Indische zeëen tegen vijandelijke kruisers.

De schepen toch, die door den Minister zijn voorgesteld en door de beide kamers der Staten-Generaal zijn toegestaan, kunnen met hun weinig en licht geschut zeker niet worden geacht opgewassen te zijn tegen sommige schepen van Europeesche mogendheden reeds in Indië aanwezig of in korten tijd daar kunnende zijn, noch tegen de vloten van de Aziatische mogendheden, die, indien eenige demonstratie tegen Indië werd beoogd, in de eerste plaats zouden worden aangewezen om die uittevoeren, hetzij ter begeleiding eener transportvloot, hetzij om zelfstandig eenig deel onzer bezittingen te bezetten.

Het wil mij nu voorkomen, dat er in de eerste plaats absolute noodzakelijkheid bestaat om te bepalen wat men eigenlijk met de marine in Indië wil. Daarvan zal het afhangen welk soort schepen verder voor Indië moet worden gebouwd. Is de bedoeling — zooals door den tegenwoordigen Minister van Marine op den voorgrond wordt ge-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

steld — de juiste, dan zijn de nu verkregen schepen voldoende voor het Auxiliair eskader. Alleen zoude eene nog grootere snelheid en minder dieptreding niet ongewenscht zijn. Moet echter de vloot in Indië medewerken aan de verdediging van Indië, dan zullen de nu te bouwen kruisers wel goede diensten in den Archipel kunnen bewijzen, maar zeker niet voldoende zijn om op zee tegen eene eenigszins sterke scheepsmacht, die kwaad in den zin heeft tegen Java of eenige der andere belangrijke bezittingen, als Sumatra, Banka, Billiton, op te treden.

In dat geval dus zoude alle vertrouwen in de toekomst gebaseerd moeten zijn op het Indisch leger en de voor dat eilandenrijk zoo belangrijke steun van de Marine geheel achterwege blijven.

Bij de beantwoording der vraag: „moet de Marine medewerken aan de eigenlijk gezegde verdediging van Indië, (d. w. z. iets meer doen dan een enkelen alleen varenden vijandelijken kruiser nazetten), treedt de politiek sterk op den voorgrond, dat is, moet men zichzelf er duidelijk rekenschap van geven of een eenigszins sterke aanval van eenige vreemde vijandelijke macht te vreezen is. Nu zijn op

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI
PERPUSTAKAAN NASIONAL

dit punt de opinies zeer verdeeld, maar al laat men de gedachte aan eene verovering der Ned. Bezittingen in O.-I. ook geheel ter zijde, zoo zal toch wel niemand uit overtuiging kunnen ontkennen, dat iedere kwestie, die op Indisch gebied voorkomt, aanleiding kan geven tot moeilijkheden, al blijft de Europeesche hemel onbewolkt.

De parelvisscherskwestie met Australië dat Engeland achter zich heeft; de eischen van Japan en straks van China, omtrent de positie hunner landgenooten in Indië; het zien door Duitschland van zoovele schoone, nagenoeg onbeheerde landstreken, en zoo vele andere oorzaken meer, te veel om te noemen, kunnen ten gevolge hebben dat eenige mogendheid zich op een gegeven oogenblik genoopt gevoelt om eene demonstratie tegen Indië te doen en daarbij door hare vloot een onderpand te doen bezetten, totdat hare grieven zijn weggenomen of hare wenschen zijn vervuld.

Dat o. a. de reeds genoemde mogendheden daartoe nú in staat zijn, is onbetwistbaar; het Engelsch Chineesch eskader, de Japansche vloot zooals die te Jaloe en Wei-ha-wei heeft gestreden, zouden niet door onze nu te bouwen kruisers van hunne voor-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

nemens worden afgehouden, en terwijl Engeland gemakkelijk elk oogenblik de Chineesche vloot geducht kan versterken, kan men er zeker van zijn dat ook Japan eerlang zwaardere schepen zal bezitten dan tot nu toe.

Naar mijne meening is het dan ook, nog afgescheiden van de veroveringskwestie, onbetwistbaar zeker dat Nederland in Indië moet onderhouden eene zeemacht van dusdanige sterkte, dat die in staat zij om elken eisch, al wordt daarbij met agressieve handelingen gedreigd, af te wijzen. Die Zeemacht is op dit oogenblik niet aanwezig en zal ook niet aanwezig zijn, als de nieuwe kruisers zullen zijn gebouwd, afgeleverd en in Indië aangekomen.

Die schepen toch met hun dekpantser van 5 cM. zonder zijpantser en met als zware bewapening niet anders dan twee, van schilden van 4 cM. speciaal (6 cM. gewoon) staal voorziene, (snelvurende) kanonnen van 15 cM. zijn niet opgewassen tegen het Engelsche Admiraalschip in China, de Centurion (alter ego van de Impérieuse, die l.l. jaar een vriendschapsbezoek aan Batavia bracht) en tegen de nu reeds in het bezit van Japan zijnde schepen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Daarom was de aanbouw van het charter schepen type A bestemd voor Indië zoo wenschelijk en, zonder te zeggen dat dit type moet worden beschouwd als het eindresultaat van wat de Marine nu eigenlijk voor Indië behoeft, zullen die schepen met hun zij- en dek-pantser, hunne zware bewapening, vóórin gepantserde barbette, en hun 51 cM. diepgang, indien zij bij aflevering aan alle gestelde eischen voldoen, beter geschikt zijn om eene plaats in te nemen in een defensieplan van Indië dan de kruisers.

Hierbij moet niet uit het oog worden verloren dat: welk defensieplan ook ten laatste voor Indië moge worden vastgesteld — *en uitgevoerd* —, er niet op gerekend zal kunnen worden, dat de zoo uiterst belangrijke havenplaats Soerabaya, met hare reede, die in oorlogstijd vol zal liggen met koopvaardijstoomers en met hare prachtige maritieme inrichtingen, waar schatten aan zijn te koste gelegd, en die de schoonste operatiebasis voor eene vijandelijke tegen Indië ageerende vloot zoude opleveren, op eenigerlei wijze door de landmacht zal worden verdedigd, evenmin als Padang met zijne koleninrichtingen en veilige Emmahaven.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

De reeds sedert zoo vele jaren vruchteloos aangewende pogingen om, zonder in exorbitante eischen te vervallen, een redelijk verdedigingsplan met vaste versterkingen, van de gaten en de reede van Soerabaya te ontwerpen, (1) (van Padang was zelfs geheel geen sprake), hebben genoegzaam bewezen dat van de landmacht absoluut niets voor Soerabaya te verwachten is, en dat, indien men dit prachtig gedeelte onzer bezitting niet voetstoots aan iederen vijand wil overlaten, schepen zullen moeten zorgen dat geen andere schepen Soerabaya kunnen bereiken.

Maar van die verdedigende schepen wordt nog meer gevorderd, dan alleen de reede van Soerabaya te verdedigen; zij mogen, zooals de Minister van Marine terecht opmerkt, niet aan de toegangen tot de reede van Soerabaya of Tandjong Priok gebonden zijn en moeten ten allen tijde zee kunnen kiezen, ten einde op het gunstige oogenblik krachtig mede te werken om een aanval op andere plaatsen van den Archipel af te weren; gaan die schepen dieper dan 51 of hoogstens 53 dM., dan zullen zij spoedig te Soerabaya zijn opgesloten, omdat zij dan alleen

(1) Hoe het in deze bij het nieuwe verdedigingsplan voor Indië gesteld is, is nog niet officieel bekend.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

het Oostgat kunnen bevaren; maar met 51 dM. zullen zij in sommige omstandigheden ook het Westgat, zooals dat tegenwoordig is, uit en in kunnen en dus eene blokkade van Soerabaya door den vijand vrij wel onmogelijk maken.

Hoe de toestand aldaar zal worden, wanneer de in wording zijnde dam aan de N.-O. zijde van het Westgat gereed is, en de verlegging van den mond der Solo-rivier haar beslag zal hebben gekregen, valt niet met zekerheid vooruit te zeggen; maar het doel dier werken, namelijk meerdere stroomsnelheid en daardoor meerdere uitschuring van het Westgat door den dam en het brengen verder in zee Westwaarts, dus niet meer direct voor het Westgat, van de slib der Solo-rivier, wettigt de hoop dat het gat dieper zal worden en in den vervolge meer ruimte zal gelaten worden aan den scheepsbouwmeester wat den geoorloofden diepgang der strijders betreft.

Het belangrijk rapport der Commissie van 1889, uitgaande van een zeer juist denkbeeld, al kon de vorm waarin het gegoten was niet aan alle leden der Commissie voldoen, stelde als Artikel 1 van het Ontwerp Koninklijk Besluit, dat het K. B. van

PERPUSTAKAAN NASIONAL

16 November 1866 zoude moeten vervangen, op den voorgrond eene vaststelling door den Koning, den Raad van State gehoord, van de samenstelling en sterkte der Zeemacht in Oost-Indië; waaromtrent in den Considerans werd gezegd dat: „het noodig werd geacht aan de samenstelling en sterkte dier zeemacht meerdere vastheid te geven."

De koninklijke vaststelling van de sterkte der zeemacht in Oost-Indië heeft echter nog niet plaats gehad en diensvolgens blijft het aan de wisselende inzichten van elkander opvolgende Ministers overgelaten, om nu eens den aanbouw van enkele kruisers en dan weder van vechtschepen (systeem Type A) aan de Vertegenwoordiging voor te stellen, en door deze, die overtuigd is dat er ontzettend veel te doen valt, te zien goedkeuren.

Nu zoude men kunnen zeggen, dat het zijne goede zijde heeft om bij gedeelten schepen van verschillende soorten te verkrijgen en zoodoende gaandeweg in het bezit te geraken van een afgerond geheel; maar indien er niet vooraf bepaald is wat men noodig heeft, bestaat er kans dat er, òf op het verkeerde oogenblik een zeker soort schepen wordt gebouwd, terwijl een ander soort dringend noodig

was, òf dat er te veel van één soort wordt aangebouwd, waar men met minder had kunnen volstaan.

De toestand van het materieel der zeemacht is, getuige het gebeurde bij het Amerikaansche Centenarian, de Columbusfeesten in Spanje, en bij de opening van het Kanaal bij Kiel, van dien aard dat al wat wordt aangebouwd, het moge dan Kruiser, schip type A of Torpedojager zijn, met de grootste dankbaarheid wordt aangenomen, en zeker zoowel in Nederland voor verdediging en algemeenen dienst, als in Indië nuttig zoude wezen; maar toch is het en wordt het hoe langer hoe meer noodig, dat voor den werkkring der marine in Indië bepaald worde wat Nederland eigenlijk wil en wat noodig is om dien wil uittevoeren.

Aangenomen nu dat Nederland wil de Koloniën verdedigen, niet zoozeer tegen een onwaarschijnlijken veroveringsaanval van eenige groote Europeesche mogendheid, die beginnen zal met groote krachtsontwikkeling de Indische zeëen schoon te vegen van Nederlandsche schepen (1), maar wel

(1) Kwam dat onwaarschijnlijke geval werkelijk voor, dan nog zoude een door eene veel minder sterke Zeemacht verdedigd en te verdedigen Soerabaya van het grootste belang zijn en feitelijk het doel des vijands

PERPUSTAKAAN NASIONAL

tegen eene demonstratie door in de Indische gewesten aanwezige of gemakkelijk te verkrijgen eskaders, dan blijft de vraag: „wat is daarvoor noodig" en kan het antwoord niet anders zijn dan:

a. Schepen bestemd om stand te houden en alle redelijkerwijs te verwachten aanvallen te staan, waarbij zoowel aanvallende als verdedigende kracht met zoo weinig mogelijk diepgang hoofdvoorwaarde, doch bijzonder groote snelheid niet zoo noodig is, en

b. Kruisers met groote snelheid, die alle verspreide schepen van gelijk soort met kwade intentiën den Archipel bezoekend, kunnen onschadelijk maken, doch voor zwaardere schepen dan zij zelf zijn, uit den weg gaan.

Het feit nu dat Nederland twee Marines noodig heeft, eene voor verdediging van het Europeesch grondgebied en voor de algemeene Nederlandsche belangen en eene voor Indië, en de omstandigheid dat het finantiëel hoogst bezwarend zoude wezen

---

verijdelen, aangezien dan de Indische zee wel tijdelijk schoongeveegd, maar onmiddellijk daarna weer bevolkt zoude kunnen worden, door de zich veilig verscholen hebbende schepen op de bij twee bevaarbare uitgangen, zoo goed als niet te blokkeeren reede van Soerabaya.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

om afzonderlijk verdedigingsmaterieel beschikbaar te hebben voor hier te lande en voor Indië, maken dat altijd getracht is om schepen te krijgen voor beide doeleinden geschikt en, hoezeer zulks ook is beweerd, is nog niet bewezen dat die pogingen niet met goeden uitslag kunnen worden bekroond.

Voor den kruisersdienst in Indië en den algemeenen dienst in Nederland kan ten minste zeker wel met eenzelfde type schepen worden volstaan, even goed als bij de Engelsche marine; waren er nú kruisers van het voor Indië bestemde type in Nederland beschikbaar geweest, dan zouden zeker geen Atjeh en Alkmaar naar de opening Noord-Oost-zee kanaal zijn gezonden.

Voor de vechtschepen is het echter moeielijker om aan den wensch van één type te voldoen; intusschen zullen de uitkomsten met de schepen type A te verkrijgen, dienen te worden afgewacht en kan daarna worden gezien of het al dan niet absoluut noodzakelijk is om vechtschepen speciaal voor de verdediging der koloniën aan te schaffen (1).

(1) Het is m. i. zeer te hopen dat die noodzakelijkheid niet zal blijken, omdat dan wel voor goed zoude kunnen worden afgezien van dien aanbouw en van eene deugdelijke medewerking der marine aan de verdediging

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Ten einde nu in algemeene trekken na te gaan welke maritieme macht in Indië aanwezig zoude moeten zijn om te voldoen aan de eischen door den Minister JANSEN in de M. v. T. voor de begrooting van 1893 gesteld, met welke eischen de tegenwoordige Minister zich heeft vereenigd, en die ik ook beschouw als noodzakelijke en niet boven onze krachten gaande voorwaarde van Nederlands souvereiniteit over de Indische bezittingen, behoort in de eerste plaats te worden nagegaan wat vroeger en wel speciaal na de vaststelling van het bekende Koninklijk Besluit van 16 November 1866 n° 80, daaromtrent was bepaald.

Met minder dan toen werd aangenomen kan nu toch zeker niet worden volstaan, want al zullen onze nu te bouwen schepen ook meer strijdwaarde hebben dan de vroegere, zoo is die betrekkelijke strijdwaarde van vroeger en nu bij de andere natiën

---

van Indië; à priori zoude men naar mijne meening kunnen zeggen, dat de type A wel voor beide doeleinden geschikt is, en wel op grond daarvan, aangenomen de zeewaardigheid, dat de tegenwoordige Minister ze voor Nederland (stelling Helder) zeer goed acht en de vorige ze speciaal voor Indië bestemde. Wellicht zoude eene eenigszins verschillende inwendige betimmering voor beide doeleinden wenschelijk zijn, maar al is dit het geval, dan nog zoude één type groote voordeelen opleveren.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

nog meer in het voordeel der vreemden dan van ons veranderd.

In 1867 dan — toen de schepen der Indische militaire marine in karakter en geschutsoorten niet afweken van de schepen van het auxiliair eskader, doch alleen in grootte en aantal kanonnen daarvan verschilden en dus toen wel degelijk strijdwaarde tegen een Europeeschen vijand hadden, hetgeen nu absoluut niet meer het geval is — werd de sterkte van het auxiliair eskader op 7 schepen, (vier groote en drie kleine) bepaald; wel is waar is die bepaalde sterkte later verminderd, is die in de laatste jaren nimmer bereikt en is langzamerhand als axioma aangenomen, dat Nederland voor het auxiliair eskader in materieel niet meer kan afstaan dan 4 schepen en in personeel dan de daarvoor noodige bemanning, doch daarmede is nog niet aangetoond, dat men met minder dan zes schepen kan volstaan; alleen de gelukkige omstandigheid dat Nederlands politieke hemel al die jaren onbewolkt is gebleven, heeft het gebrek aan materieel niet zwaarder doen gevoelen.

Ook in het groote gebrek aan scheepsvolk dat in de jaren 1875—1885 bij de Marine bestond, was

PERPUSTAKAAN NASIONAL

zeker wel een der oorzaken gelegen, dat toen zoo weinig schepen voor Indië werden bestemd.

Welke pogingen er na 1866 zijn aangewend om tot eene bevredigende oplossing der vraag: „hoe groot moet het Auxiliair eskader in O.-I. zijn?", te komen, en welke adviezen daaromtrent de Indische Regeering heeft gegeven, is niet officieel bekend; doch zeer waarschijnlijk hebben de verschillende Commandanten der Zeemacht in Oost-Indië, die geroepen zijn om zoo noodig met de aldaar aanwezige vloot tegen een buitenlandschen vijand op te treden, wel geen minder aantal schepen gevraagd dan in 1867 was vastgesteld of dan de 6 à 8 kruisers door den Schout-bij-nacht GUYOT in zijn bekend werk: „de Organisatie der Nederlandsche Zeemacht," noodig geoordeeld. (1)

Bij de boven reeds vermelde aan de Nederlandsche Zeemacht in Indië op te dragen taak, is aan die Zeemacht een zeer werkzaam aandeel in de bestuursuit-

(1) Men denke bij die pogingen van de Indische Regeering om eene bruikbare versterking der Marine-middelen in Indië te verkrijgen, aan de zeer oneigenlijke toevoeging van schepen als Sumatra en Java aan de I. M. M., die zeker niet zoude hebben plaats gehad, als het Auxiliair eskader voldoende sterk was geweest, en die gerust als een laatste poging kan worden beschouwd, zelfs met verkrachting van een beginsel, om de marine in Indie wat beter voor haar taak berekend te maken.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

oefening toegedacht; niet alleen toch het harceleeren en in de flank aanvallen van eene vijandelijke transportvloot tegen Java ageerende moet zij op zich nemen, maar bovendien moet zij waken tegen coups de main van vijandelijke schepen tegen de kustplaatsen (dus ook op de buitenbezittingen) en moet zij ook de mail- en pakketbooten beschermen, natuurlijk niet alleen in zee maar ook op de vluchtreede (Soerabaya) en de gemeenschap met de buitenbezittingen onderhouden.

Om die haar opgelegde taak naar behooren te kunnen vervullen, zullen zeker, zooals reeds werd gezegd, twee verschillende hoofdtypen van schepen noodig zijn; nl. strijders voor de verdediging van Java en van enkele belangrijke havenplaatsen op de andere eilanden, en kruisers om de buitenbezittingen tegen partieele rooftochten van enkele vijanden te beschermen, en de zeeverbindingen open te houden.

Het is zeker onnoodig die beide soorten van schepen in détail te omschrijven, in het algemeen zijn:

a. Strijders, schepen bestemd om op te treden en te vechten waar en tegen wien ook, en al mochten, bij groote krachtsinspanning van den vijand, ook groote

PERPUSTAKAAN NASIONAL

schepen hun tegenstanders zijn, dan nog moeten zij in staat zijn om stand te houden en, al is het met groote opofferingen hunnerzijds, trachten het doel van den vijand te verijdelen, en

b. Kruisers, schepen die de noodige eigenschappen moeten hebben om minder of even sterke vijanden aan te tasten en voor overmacht uit den weg te gaan.

Voor het eerste doel waren door den vorigen Minister van Marine bestemd de schepen type A en als eerstelingen van dat type zullen zij, indien zij aan wat van hen vereischt wordt voldoen, aan die bestemming kunnen beantwoorden.

Voldoende offensief en defensief vermogen hebbende, zullen zij eene genoegzame snelheid bezitten om de kustverdediging van Java en van enkele belangrijke plaatsen op de buitenbezittingen op zich te nemen, waarbij hun geringe diepgang hun zeer te stade zal komen voor het bevaren der Soerabaaische zeegaten en voor de plaatselijke verdediging aldaar.

Het spreekt vanzelf dat dit type strijders niet als onveranderlijk moet worden aangenomen, maar dat zoowel defensief als offensief (men denke hierbij

PERPUSTAKAAN NASIONAL

aan de vervanging van het gewoon achterlaad- door snelvuurgeschut) bij den bouw van nieuwe schepen van de nieuwste uitvindingen, van de ondervinding en eventueel ook van eene verbetering van het Westgat van Soerabaya moet worden geprofiteerd, en dat de practijk uitspraak zal moeten doen omtrent de bruikbaarheid der inwendige inrichting voor tropische gewesten.

Wanneer deze schepen, behoudens eene voor beide doeleinden wellicht verschillende betimmering, geschikt zijn zoowel voor de verdediging der koloniën als om bij te dragen tot de verdediging van Nederland, en bovendien voldoende zeewaardigheid bezitten om den overtocht tusschen Java en Nederland te maken, hetgeen in alle geval om de drie jaren zoude moeten geschieden, zouden ze, afgescheiden van de speciaal voor de verdediging van Nederland noodige schepen, een zeer belangrijke aanwinst daarstellen in het mogelijke geval van een Europeeschen oorlog, waarin Nederland al zijne krachten zoude moeten inspannen om het Europeesch grondgebied van den Staat, de hoofdslagader van het onafhankelijk volksbestaan, te verdedigen; alsdan zouden niet alleen de in conservatie in Nederland

PERPUSTAKAAN NASIONAL

aanwezige strijders voor de verdediging van onschatbaar nut zijn, maar ook, indien de politieke omstandigheden zulks noodig en voor Indië mogelijk maakten, de Indische krachten op verminderde sterkte kunnen gebracht worden, terwijl in het andere geval, wanneer Europa rustig is en Indië alleen werd bedreigd, alle Indische strijders, in Nederland beschikbaar, tijdelijk naar de Overzeesche gewesten konden worden gezonden.

Op deze wijze begrijp ik het principe van strijders te gelijk voor Nederland en Indië bestemd; n. l. behalve de schepen voor de locale defensie van Nederland, een zeker aantal zware of zoo zwaar als met de locale omstandigheden in Indië en met onze materieele en personeele krachten is overeen te brengen, zee-strijders, waarvan een zeker aantal altijd in Indië aanwezig is en ook een zeker aantal bestemd is om bij te springen waar de nood het hoogst aan den man komt, in Indië in volle zee en in de Soerabaaische zeegaten of in Nederland ter locale defensie en onder hoogst gunstige omstandigheden ook op de kust.

Ik weet wel dat deze laatste vier woorden een gruwel zijn in de oogen van de pursang geconcen-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

treerde verdediging-voorstanders, maar ik kan niet anders dan bij mijn gevoelen blijven dat eene goede verdediging van ons vaderland tegen agressie van uit zee onmogelijk is, wanneer een optreden door ons op zee bij de kusten per se is verboden of absoluut onmogelijk wordt gemaakt.

Dit punt is nu echter niet ter sprake; het was alleen mijn wensch, om aan te geven wat mijn gevoelen is omtrent werkkring en doel van strijders, geschikt zoowel voor den Indischen als den Nederlandschen dienst.

Voor de tweede naar mijn gevoelen voor de Indische zeemacht noodzakelijke soort schepen, nl. de kruisers, zouden als een zeer goed aanvangstype de nieuwe schepen van den tegenwoordigen Minister in aanmerking kunnen komen, indien hun diepgang niet grooter ware dan gewenscht, om het Westgat van Soerabaya te bevaren.

Met het oog op de omstandigheid, dat het echter voornamelijk de strijders zijn, die eene blokkade van Soerabaya moeten beletten, en dat de kruisers door hun zooveel grootere vaartsnelheid gemakkelijker vijandelijke schepen zullen kunnen ontloopen en ergens anders, bijv. te Priok binnenvallen, in-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

dien zij aanvulling van behoeften noodig hebben, is hun te groote diepgang een minder ernstig bezwaar; blijvende het alleen gewenscht om, indien de toestand van het Westgat niet verbetert, bij volgenden aanbouw te trachten minder diepgang te verkrijgen.

Als gevolg van eene inrichting der Nederlandsche zeemacht op bovengenoemden grondslag, zoude die dan bestaan uit *drie* soorten van groote schepen, n. l.:

1°. Defensie-schepen voor de Nederlandsche zeegaten;

2°. Strijders van lichtere soort, gepantserd en van een paar, in barbette of toren opgestelde, zware kanonnen en zooveel mogelijk lichter snelvuurgeschut voorzien, met zoo weinig mogelijk diepgang, hoogstens 53 dM., voldoende zeewaardig om den overtocht tusschen Indië en Nederland te maken, met hoofdbestemming om op te treden tegen die vijanden, die in Indië in staat zouden zijn om een ernstigen aanval op onze kolonie te doen en met bijbestemming om bij te dragen tot de zeeverdediging van Nederland;

PERPUSTAKAAN NASIONAL

3°. Kruisers, volkomen zeewaardig, ongepantserd, van een beschermend dek voorzien en bewapend met licht, hoogstens 15 cM., door schilden beschermd snelvuurgeschut en zij-torpedo-inrichtingen, bestemd om op te treden tegen particele vijandelijke aanvallen in Indië en voor den algemeenen dienst in Nederland.

Bij deze opsomming zijn voorloopig nog onvermeld gelaten de kleine soort schepen als aviso's en torpedobooten, die ook in Indië in zeker aantal voor de verdediging zullen noodig zijn en verder de schepen, alleen bestemd voor den Indischen dienst, als niet behoorende tot de Nederlandsche Zeemacht.

Voor de boven opgenoemde schepen kunnen, wat de sub 2° en 3° genoemde aangaat, als grondtypen gelden, het type *A* van den minister JANSEN en de kruisers van het tegenwoordig Hoofd van het Departement van Marine, zijnde het ongewenscht om te veel te gelijk van ieder type aan te bouwen, ten einde van den vooruitgang der wetenschap in deze te kunnen profiteeren.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Nu rest alleen nog de vraag: hoeveel van de sub 2 en 3 genoemde schepen zijn als minimum noodig voor de verdediging van Indië en kan dat minimum met Nederlands finantieele en personeele krachten verkregen worden, waarbij op den voorgrond moet blijven staan, dat het *niet* de bedoeling is om in Indië altijd eene vloot disponibel te hebben om tegen een overmachtigen vijand, die aldaar eene groote vloot vereenigd heeft om Java te veroveren, in open zee op te treden, maar alleen om kwade bedoelingen van een klein smaldeel, dat ieder oogenblik verwacht kan worden, te verijdelen.

Ik stel mij nu voor dat van de schepen, sub 2 genoemd, n.l. de strijders, in tijden van spanning of oorlog, een aantal van *zes* beschikbaar in Indië absoluut noodig, maar ook voldoende zal zijn.

Als een aanval op de Ned. bezittingen in O.-I. gevreesd wordt, zullen zeker drie van die schepen te Priok gestationneerd moeten worden om van daaruit straat Sunda en de Westelijke helft van Java te bekruisen. Twee moeten Soerabaya en de Oostelijke helft van Java beschermen en zeker zal één strijder moeten worden aangewezen voor de Emmahaven te Padang met hare groote kolenressources,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

die men toch zeker niet voetstoots een prooi van den eersten den besten vijandelijken kruiser zal willen laten worden.

Wordt de toestand dan zoo critiek dat concentratie absoluut noodig is, dan retireert die eene strijder op Priok, en als laatste samentrekking, als alles tot behoud van den zetel des bestuurs op spel moet worden gezet, dan komen zoo mogelijk ook de nog te Soerabaya overgebleven schepen daarheen. Er kan wel aangenomen worden, dat, wanneer dan van de 6 strijders er nog 4 te Priok valide zijn, de Marine zeer gelukkig is geweest.

Deze zes strijders als kern der verdediging aannemende, moeten alsnu nog worden aangevuld met de sub 3 genoemde schepen, de kruisers, wier taak, boven reeds omschreven, voornamelijk daarin bestaat om zoo lang mogelijk ook de buitenbezittingen tegen coups de main en rooftochten van vreemde vijanden te beschermen.

Rekening houdende met de finantiëele en personeele krachten van Nederland, zoude ik het aantal dier kruisers, die voornamelijk bestemd zijn om geïsoleerd op te treden, op *twee* willen stellen. Wel is dat aantal zeer gering en zoude een grooter getal

PERPUSTAKAAN NASIONAL

zeer wenschelijk zijn, maar hierbij moet niet uit het oog worden verloren dat, in gewone omstandigheden, wanneer Java niet het hoofdobject van den vijand blijkt te zijn, de strijders met hun 14 à 16 mijlsvaart, zeer veel tot het doel, het beschermen der buitenbezittingen zullen kunnen bijbrengen, en dus de kruisers voornamelijk noodig zijn als aanvulling tegenover die vijanden, die geïsoleerd optredende meer snelheid kunnen ontwikkelen dan de strijders, tegenover wie dus ook eenige schepen van grootere snelheid moeten staan, opdat niet één enkele vijandelijke kruiser de kolonie kunne verontrusten; terwijl verder ook wel gerekend mag worden op eindelijke voltooiing van het telegraphisch net over Indië, waardoor de hoofdplaatsen der buitenbezittingen allen onderling en met Batavia zijn verbonden, en onmiddellijk kan worden gewaarschuwd als zich ergens een vijandelijke kruiser bevindt.

Volledigheidshalve wensch ik hier nog bij aan te stippen welke auxiliaire kleine vaartuigen door mij nog voor de verdediging van Indië noodig worden geoordeeld behalve de strijders en kruisers.

Het zijn aviso's en torpedobooten. Torpedojagers

PERPUSTAKAAN NASIONAL

zouden hier ook nog genoemd kunnen worden, maar voorloopig zijn die m. i. in het Indische kader van verdediging niet noodig en zoodra dit blijkt wel het geval te wezen, kunnen zij de plaats innemen van de schepen voor den geheel Indischen militairen politiedienst, nu met den naam van Indische militaire Marine bestempeld, of ook wel in de plaats der aviso's treden.

De aviso's zullen moeten dienen als éclaireur, groote snelheid moeten hebben, met zeer licht snelvuurgeschut moeten zijn bewapend en zoo mogelijk ook van eene torpedo-lanceerinrichting zijn voorzien. *Twee* van die vaartuigen zullen wel voldoende zijn; één voor Priok en één voor Soerabaya.

De torpedobooten zullen met de strijders moeten samenwerken voor de verdediging van Java en zoo noodig van Padang.

Van deze vaartuigen zoude ik voor Priok een aantal van 2 groot- en 2 klein model en voor Soerabaya een gelijk aantal voldoende achten; terwijl dan nog een groot model disponibel zoude moeten wezen voor Padang om later bij samentrekking ook voor Priok bestemd te worden.

Volgens bovenstaande gegevens zoude het Auxi-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

liair eskader in Indië, waarvan in oorlogstijd alle schepen in dienst zullen moeten wezen, bestaan uit:

6 strijders,
2 kruisers,
2 aviso's,
5 torpedobooten groot model,
4 torpedobooten klein model.

Alhoewel het nu gewenscht zoude zijn, dat deze schepen ook altijd in Indië aanwezig waren, gedeeltelijk in dienst en gedeeltelijk in conservatie, zoo kan, met het oog op de Nederlandsche verdedigingsbelangen, desnoods volstaan worden met een minder aantal strijders, bijv. 4, en de beide kruisers in Indië in dienst aanwezig, zullende de twee ontbrekende strijders dan echter altijd in Nederland in de 1ste klasse reserve klaar moeten wezen, om, zoo mogelijk met verminderde bemanning, naar Indië te gaan en aldaar volledig bemand te worden met de vrijkomende equipages der schepen van de Indische militaire Marine.

De kleine schepen zouden alle in Indië in conservatie moeten blijven, behalve een paar torpedobooten, die periodiek voor oefening in dienst zouden moeten worden gesteld en misschien een aviso, die alsdan I. M. M. diensten zoude kunnen doen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Aldus in Indië altijd aanwezig hebbende in dienst:

4 strijders,
2 kruisers en wellicht
1 aviso,

zouden nog in de 1e klasse reserve moeten zijn:

2 strijders (in Nederland)
1 aviso en
9 torpedobooten } in Indië,

terwijl verder nog op:

2 strijders en
2 kruisers

in Nederland in reparatie zou moeten gerekend worden, die dan met de strijders in de 1e klasse reserve, voor de geregelde aflossing in Indië zouden moeten zorgen.

Hoeveel van die kruisers nog noodig zouden zijn voor den algemeenen *Nederlandschen* dienst, behoeft hier niet ter sprake te komen, als behoorende niet tot het kader van dit opstel.

Rekenende op de reeds beschikbare en in aanbouw zijnde schepen, n.l. als strijders: de Wilhelmina (1) en de 3 schepen Type A en als krui-

(1) Hoewel de Wilhelmina, geen gordelpantser hebbende, eigenlijk niet onder de strijders behoort, zoo is dit schip, met zijne met 280 mM. com-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

sers: de Sumatra en de 3 nieuwe schepen in aanbouw, zouden, volgens dit stelsel nog aangebouwd moeten worden: 4 strijders, 2 aviso's en 8 torpedobooten (bij den reeds aanwezigen Cerberus), om tot eene voldoende sterkte aan materiëel te komen; waarvan de kosten globaal berekend zouden bedragen:

4 strijders	ad *f* 3.000000	*f* 12.000000
2 aviso's	ad - 600000	- 1.200000
4 T. B. Gr. model. . . .		- 600000
4 T. B. Kl. model. . . .		- 400000
	te zamen	*f* 14.200000,

alles boven en behalve de nog te verwerken sommen aan de in aanbouw zijnde schepen.

Deze som zoude, volgens de grondslagen nedergelegd in het verslag der Commissie van 1889, ten laste moeten komen van de Ned. Staatsbegrooting en zeker voor deze te zwaar blijken in verband met de uitgaven voor de geheel Nederlandsche

---

pound bekleede geschut- en commandotorens, in verband met zijn betrekkelijk geringe vaartsnelheid, nog beter te gebruiken als strijder dan als kruiser; terwijl de Sumatra, hoewel ook zeer weinig vaartsnelheid bezittende (nog minder dan de Wilhelmina), door het ontbreken van geschut bescherming, in gevecht tegen slagschepen weinig waarde heeft, en voor haar dus alleen kruisers dienst overblijft, hoewel hare geschiktheid daarvoor ook nog zeer betrekkelijk is.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

verdedigings-belangen, indien niet, volgens het advies dierzelfde Commissie, eene andere regeling in werking komt omtrent eene restitutie uit de Indische geldmiddelen van onkosten door Nederland ten behoeve van Indische marinezaken gedaan; welke restitutie, volgens de berekening der Commissie ± 1½ millioen meer moetende bedragen dan thans wordt vergoed, geheel aan den aanbouw van nieuw materieel voor de *Indische* verdediging ten goede zoude moeten komen.

Die geraamde som van *f* 1½ millioen die voortspruit uit vergoeding van nu ten laste van Nederland en later eventueel ten laste van Indië komende posten, komt mij vrij hoog voor, doch is wegens het ontbreken van de noodige gegevens moeielijk te controleeren; vermoedelijk zal zij ook wel eenigszins anders worden (verminderen?), nu de werkelijke in Indië voor Marine gedane uitgaven, in plaats van de geraamde, voor berekening der restitutie in de plaats zijn gekomen.

Aannemende echter dat de geraamde restitutiepost juist is, dan mag er m. i. geen bezwaar bestaan om geleidelijk, doch met kracht, na gereedkoming der nu in aanbouw zijnde strijders, voort

*

PERPUSTAKAAN NASIONAL

te gaan om het marine materieel bestemd voor den Indischen dienst te brengen op zoodanige sterkte dat in Indië met gerustheid de toekomst kan worden tegemoet gezien.

Met het bezitten van voldoend materieel is echter nog niet alles gezegd; er moet ook op gerekend kunnen worden dat er ten allen tijde genoeg personeel disponibel is om dat materieel te bemannen.

Als grondslag voor de berekening hiervan mag worden aangenomen:

1e dat de Nederlandsche Marine in het vervolg voor de Indische gewesten evenveel personeel kan afstaan als zij tot nu toe deed en dat, hoewel beperking in deze altijd zeer gewenscht blijft, er geen bezwaar bestaat om de sterkte aan Europeesch Marine personeel in Indië aanwezig even hoog te ramen als zij in 1893 was, nl. ± 2900 man.

2e dat als de Marine krachten in Indië moeten worden aangewend ter verdediging dier bezittingen tegen een Europeeschen of goed georganiseerden Oosterschen vijand, de kleinere schepen, meer speciaal bestemd tegen inlandsche vijanden, hunne posten zullen verlaten en hunne bemanningen grootendeels beschikbaar zullen komen voor de groote schepen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Als boven gesteld alsnu rekenende op eene sterkte aan auxiliair eskader in vredestijd in dienst van:

4 strijders à 240 maakt . .	960	Europeesche
2 kruisers à 265 (1) „ . .	530	sche-
1 aviso	60	pelingen,
komt men op eene benoodigde bemanning van	1550	Europeanen,
waarbij voor de I. M. M., die voorloopig wel niet gemist zal kunnen worden, nog komen voor		
9 flotille-vaartuigen à $\frac{75}{60}$ maakt	600	Europeesche
3 opnemingsvaartuigen, te zamen	63	sche-
1 rivierstoomer à	50	pelingen.
2 wachtschepen à 122, maakt	244	
Totaal . .	2507	
10% bovenrol .	250	
Totaal-Generaal . .	2757	Europeesche

(1) Hoewel in de M. v. T. op de begrooting van 1895 de bemanning van de kruisers op 300 man wordt bepaald, is voor de bovenstaande berekening slechts op eene Europeesche bemanning van 265 man gerekend, met het oog op de vervanging in Indië van een gedeelte der Europeesche vuurstokers door inlandsche.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

schepelingen, noodig om de geheele vloot in vredestijd in Indië te bemannen.

In oorlogstijd komen hierbij:

2 strijders met	480	Europeesche schepelingen,
1 aviso	60	
5 gr. mod. torp. booten . . .	70	
4 kl. „ „ „ . . .	40	
Totaal . . .	650	
doch komen vrij van:		
9 flotille-vaartuigen en		
3 opnemingsvaartuigen . .	663	
zoodat er een overcompleet is van	13	

dat de reserve vermeerdert; zoo noodig kan dan altijd ook nog het riviervaartuig buiten dienst gesteld worden, terwijl verder de bemanning der wachtschepen, die in dienst zullen moeten blijven om den bovenrol op te nemen, voor het leggen der versperringen te zorgen en de stoombarkassen en sloepen ter bewaking daarvan te bemannen, als reserve zal kunnen bijspringen.

De hierboven als voorloopig nog noodig voorgestelde sterkte van 9 flotillevaartuigen en 1 riviervaartuig in vredestijd in dienst, is zeer willekeurig

PERPUSTAKAAN NASIONAL

genomen en, hoewel minder sterk in aantal dan thans, alleen gegrond op de tegenwoordige behoefte.

In 1893 waren behalve de wacht- en opnemingsschepen en den rivierstoomer in Indië in dienst 19 oorlogsschepen, waarvan één in herstelling, terwijl de andere voor een groot aantal weinig vaartsnelheid konden ontwikkelen; nu is het wel te verwachten dat in de toekomst de scheepsmacht te Atjeh zal kunnen worden verminderd, maar andere streken van den Archipel zullen dan wellicht weder meer schepen eischen dan thans het geval is, omdat ook daar verwikkelingen kunnen ontstaan met de onder ons gezag staande volken; zoodat voorloopig alleen eene aan de nieuwe schepen te geven grootere beweeglijkheid, aanleiding kan geven om de raming van het totaal noodig aantal schepen in dienst, lager te stellen dan thans het geval is.

Aannemende nu dat in gewone omstandigheden, bij de 7 in dienst zijnde schepen van het Auxiliair eskader nog 9 flotillevaartuigen en 1 rivierschip gevoegd worden, dan zullen in het geheel 17 schepen in dienst aanwezig zijn, welk aantal naar mijne meening, in normale omstandigheden en rekening houdende met de grootere te verkrijgen vaart-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

snelheid voldoende is om aan de Indische eischen in vredestijd te voldoen. (1)

Ik ga hierbij uit van mijne overtuiging, gebaseerd op de geschiedenis der laatste jaren, dat eene vaste stationneering met een of twee schepen nergens meer noodig is en dat eene bekruising met divisie's of enkele schepen in de verspreide gedeelten van den Archipel in den regel voldoende zal zijn; de geheele in Indië aanwezige scheepsmacht zoude dan in twee of drie divisiën verdeeld op hoofdstations moeten verblijven, om van daar uit zoo noodig met kracht ergens te kunnen optreden of de doorgaande bekruising met enkele schepen te doen plaats hebben.

Het valt echter niet te ontkennen dat bijzondere omstandigheden, zooals nu reeds sedert jaren te Atjeh voorkomen, tot eene tijdelijke uitbreiding van het aantal schepen kunnen noodzaken.

Alsdan zal echter de gelegenheid bestaan om met tijdelijke buitendienststelling van een der grootere schepen en indienststelling van de reserve-flotillevaartuigen en aviso, tijdelijk meer

(1) Voor eene reserve van bijv. 2 flotillevaartuigen en 1 rivierschip in herstelling of conservatie zal altijd gezorgd moeten worden, aangezien deze schepen bestemd zijn om hun geheelen levensduur in Indië te blijven.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

macht tegen inlandsche vijanden te ontwikkelen.

Volgens de in het bovenstaande ontwikkelde denkbeelden, zoude het Oorlogs-Marine-materiëel in Oost-Indië dan moeten bestaan uit:

a. het door Nederland te leveren Auxiliair eskader.

b. de Indische militaire Marine, beide te bemannen door Europeesch personeel der Nederlandsche Marine, met eene kleine aanvulling van inlandsche schepelingen,

en zoude de sterkte daarvan moeten worden bepaald op:

a. 6 strijders,
2 kruisers,
2 aviso's, en

b. 5 torpedobooten groot model,
4 „ klein model,
11 flotille-vaartuigen (2 reserve),
2 riviervaartuigen (1 reserve),
2 wachtschepen,
de noodige opnemingsvaartuigen;

van welk materiëel in gewone tijden in dienst zouden zijn:

PERPUSTAKAAN NASIONAL

4 strijders,
2 kruisers,
1 aviso,
9 flotille-vaartuigen,
1 rivierschip,
2 wachtschepen,
3 opnemingsvaartuigen,
met eene Europeesche bemanning van pl. m. 2760 koppen.

Het bovenstaande geeft alleen een schema aan van het materiëel, dat door mij noodig wordt geacht voor de verdediging en het houden van eene goede militaire politie in Oost-Indië en zoude, op onderdeelen zoo noodig gewijzigd, naar mijne meening kunnen dienen bij de vaststelling der sterkte van het Marine-materiëel voor Oost-Indië in dienst en in reserve, noodig om te kunnen steunen op eigen krachten en om niet, zoo als nu het geval is, te bouwen op geluk of op hulp van anderen, bij iedere eenigszins ernstige bedreiging der Kolonie door eene vreemde mogendheid.

RÖELL.

Augustus 1895.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL

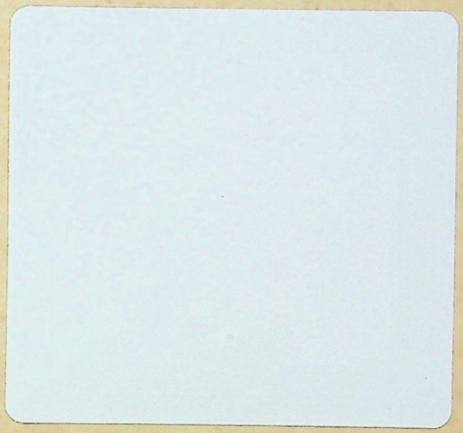

PERPUSTAKAAN NASIONAL

UITGAVEN van DE GEBROEDERS VAN CLEEF.

De Nederlandsche Zeemacht in hare verschillende tijdperken geschetst, door J. J. BACKER DIRKS. *Tweede, vermeerderde druk.* Twee deelen. *f* 15.—

Onze Zeemacht in Nederland en de Koloniën, door W. M. VISSER. 4 stukken . . *f* 5.50

De Organisatie onzer Marine, door H. D. GUYOT. 3 stukken. . . . . *f* 4.—

Zeeman's Woordenboek in vier talen, ten gebruike van Zee-officieren enz., door D. J. BOOM. *Tweede, veel vermeerderde druk.* Gebonden. . *f* 5.50

Aanvaringen op zee. Bepalingen om deze te voorkomen, met toelichtingen van D. J. BOOM. *Tweede druk.* . . . . . *f* 0.75